

Hrachová siláž - řešení bílkovinné výživy dojnic

Hrachová siláž se v posledních letech úspěšně rozšířila a mnoho zemědělských podniků využívá této technologie výroby krmiv. Vyšší podíl hrachu v osevním postupu ocení jistě i každý agronom. Nárůst plochy hrachu určené pro siláž má tedy pozitivní efekt pro celý zemědělský podnik.

V praxi byly potvrzeny výsledky krmivářského výzkumu o možnosti náhrady extrahovaných bílkovinných šrotů hrachovou siláží u hovězího dobytka. Tuto siláž je možné aplikovat v systému celoročních konzervovaných krmiv. Pozitivem hrachové siláže je bezproblémový příjem dojnicemi. Při zkrmování hrachové siláže není zkrmována zásobní bílkovina semene hrachu, ale celá rostlina - fytomasa. Bílkoviny semene ve voskově-mléčné zralosti jsou funkční, nikoliv zásobní, což je velice podstatné. Siláž se navíc vyznačuje i vysokou chutností. Přínos hrachové siláže je pro živočišnou produkci evidentní, nicméně rozšíření hrachové siláže často naráží na zaběhnuté systémy výroby krmiv zemědělských podniků. V tomto případě je nutné brát v potaz pozitivní vliv pěstování hrachu na zdravotní stav pozemků. Vysoký podíl obilnin a kukuřice přináší problémy s vysokým obsahem mykotoxinů v krmivech. Negativní účinky těchto metabolitů plísni na hospodářská zvířata je obecně známý a představuje jedno z rizik ve výživě dojnic.

Hrachovou siláž je možné v osevním sledu využít jako krycí plodinu. Jednou z možností je zakládání porostu vojtěšky do hrachu. Hojně využívaná a osvědčená je také metoda zakládání porostu jetele s hrachem. Především nové odrůdy hrachu s velmi dobrou odolností k polehání přispěly k rozšíření hrachu jako krycí plodiny. Jako velmi vhodné se ukázaly bezlisté (semileafless) odrůdy hrachu, které vynikají nepoléhavostí. Bezlisté formy, u kterých jsou lístečky nahrazeny úponky, nemají silný stínící účinek a díky nepoléhavosti nepotlačují v růstu vojtěšku. Symbióza hrachu a vojtěšky je velice dobrá. Vojtěška rychle zakořeňuje a do sklizně hrachu prost krycí plodiny přeroste. Porost vojtěšky založený v kombinaci s hrachem po sklizni hrachu velice dobře obrůstá. Dalším významným pozitivem je dobré zapojení a nízká zaplevelenost porostu. Výsevek hrachu jako krycí plodiny je cca 0,8 - 1 MKS a výsevek vojtěšky by neměl přesáhnout 20 kg. Doporučuje se také přisev ječmene jarního v množství cca 50 -60 kg. Jako velmi vhodná se osvědčila polopozdní odrůda Sebastian. Tato odrůda nedozrává dříve než hrách a je sklizena v podobné fázi zralosti jako hrách.

Krycí plodina, tedy hrách se sklízí v době, kdy je vojtěška dobře zakořeněná. Termín sklizně připadá zhruba na začátek července, kdy je hrách ve voskové až mléčné zralosti. Jako neoptimálnější lze doporučit obsah sušiny fytomasy 30-31%, a to ve fázi sečení. Pokud se překročí doporučená sušina fytomasy, výrazně se zvýší podíl vlákniny siláže hrachu, a to je nežádoucí.

Technologie sklizně hrachové siláže má několik specifík, které je nutné respektovat. Jedním ze způsobů sklizně je dvoufázová sklizeň s posečením a následným sběrem. Doba ležení pokosu by neměla být dlouhá, aby nedošlo k zaplísnění hmoty. Dalším způsobem je přímá sklizeň, avšak při nižší vlhkosti porostu. Při produkci hrachové siláže na zemědělských podnicích bylo ověřeno, že vhodná vlhkost porostu hrachu pro přímou sklizeň je 29-30 %.

V praxi se ukázalo, že silážování čistého hrachu jako objemového bílkovinného krmiva cca 10% podílem vojtěšky je bezproblémové a to především díky dostatečnému obsahu cukrů. Z hlediska technologie se doporučuje aplikovat do siláže i konzervační přípravky, které zabraňují případné sekundární fermentaci siláže.

Velice významným faktorem, který ovlivňuje úspěšné pěstování hrachové siláže je výběr odrůdy. Jak už bylo zmíněno pro produkci hrachové siláže jsou vhodné úponkaté neboli semileafless odrůdy. Důležitým parametrem pro výběr odrůdy je tvorba nadzemní hmoty, ale

současně je nutné brát v potaz náchylnost odrůd k polehání. Společnost Selgen, a.s. je tradičním šlechtitelem odrůd hrachu a ve svém portfoliu nabízí několik odrůd vhodných pro produkci hrachové siláže. Jako nejvhodnější pro silážování je odrůda Terno. Jedná se o velmi výnosnou odrůdu, která dosahuje vysokých výnosů semene a současně i zelené hmoty. Terno je vzrůstnou odrůdou, ale zároveň disponuje velmi dobrou odolností k polehání. Její významnou předností je především vysoký výnos dusíkatých látek, který je nejvyšší ze sortimentu odrůd pěstovaných v ČR. Další předností této odrůdy je rychlý počáteční růst a odolnost k nižším teplotám v raných fázích růstu. Z dalších odrůd lze použít středně ranou odrůdu Zekon s velmi dobrým zdravotním stavem. Tato odrůda je vhodná do všech oblastí. Odrůdy Kamelot a Gotik jsou také vhodné pro produkci hrachové siláže. Obě odrůdy mají velmi dobrý zdravotní stav a odrůda Gotik poskytuje vysoký výnos nadzemní hmoty.

Ekonomika pěstování hrachové siláže je velice příznivá. Hrachová siláž je přínosem pro krmivovou základnu podniku a současně je zlepšující plodinou. Kvalita porostů vojtěšky založených do hrachu je velmi dobrá a nedochází k poklesu výnosového potenciálu vojtěšky. Chutnost hrachové siláže zlepšuje celkový příjem krmiv, příznivě ovlivňuje mléčnou užitkovost a tím i ekonomiku výroby mléka.